

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

Eläintautien Torjuntayhdistys ETT ry
Föreningen för Bekämpning av Djursjukdomar rf

Naseva

Nautatilojen terveydenhuollon seuranta järjestelmä
Uppföljningssystem för hälsovärd på nörgårdar

Nautojen terveydenhuollon seuranta järjestelmän Nasevan kakkosvaiheen kehityshanke 2008-2009

Loppuraportti

Laatuketjuhanke/ projektikoodi 5783

31.3.2010
Pirjo Kortesiemi
Paula Halkosaari

Sisällysluettelo:

1. Hankkeen lopputiivistelmä	3
2. Hankkeen tavoitteet.....	4
3. Hankkeen toteuttajat ja hankeaika.....	4
4. Hankkeen toimenpiteet	4
4.1. Hankkeen ohjausryhmä	4
4.2. Hankkeen projektiryhmä	5
4.3. Tuotannolliset uudet osiot ja niihin liittyvät toimet	5
5. Hankkeen tulokset.....	6
6. Viestintäsuunnitelman toteutuminen.....	7
7. Hankkeen kustannukset ja rahoitus.....	8
7.1 Tuloslaskelma 2009.....	
8. Liitteet:	
8.1. Luonnokset uusista osioista LIITE 1	
8.2. Luonnos yhteistyösopimuksesta liitteineen LIITE 2:	
Nasevan käyttäjäprofiilit	
Nasevan kautta käytettävät ProAgrian verkkopalvelut	
Pro Agrian neuvojan näkymät Nasevassa	
8.3. Kaavio: Eläinterveydenhuolto - verkottunut kumppanuus LIITE 3	
8.4. Tilan eläinvirrat, suunnitteludokumentti LIITE 4.	

1.Hankkeen lopputiivistelmä

1.1.Taustaa

Terveydenhuollon seurantajärjestelmä Naseva on nettiselaimella käytettävä tietokanta, joka toimii ETT ry:n alaisuudessa. Nasevan toimintaa johtaa johtoryhmä, jossa on meijerien, teurastamojen, tuottajien ja viranomaisten edustajia. Järjestelmästä valmistui ykkösvaihe 2006 kesällä ja kakkosvaiheen ketjuinfo-osio keväällä 2008. Näihin osioihin on mahdollista dokumentoida nautatiloilla tehtäviä terveydenhuollon toimia. Nasevaan on heti ykkösvaiheessa rakennettu ELATI- yhteensopiva rajapinta viranomaisrekistereihin. Nasevan tietokantaan voidaan tallentaa terveydenhuoltosopimus, eläinlääkäriin käyntiraportit, lääkitykset ja hoitokoodit sekä tutkimustuloksia yksilötasolla. Eläinten tuonnissa Nasevaa voidaan käyttää tuontieläinten vapaaehtoisten tutkimusten ja toimenpiteiden seurantaan. Teurastamoilla siirtyy lihantarkastustiedot Nasevaan rajapinnan kautta. Edellä mainitut tiedot ovat tuottajan antamien valtuutusten puitteissa mm. eläinlääkäreiden, oman teurastamon ja meijerin sekä neuvonjohdon nähtävillä nettiselaimen kautta. Kaikki terveydenhuoltotyön tueksi laaditut lomakkeet ja ohjeet ovat julkisia ja saatavilla Nasevan nettisivuilta (www.naseva.fi). Sivustot toimivat myös ruotsinkielellä.

1.2.Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli kehittää Nasevaa tuotannollisen terveydenhuollon ja tuotantoneuvonnan apuvälineenä (ProTerveys-osio). Tässä hankkeessa on teknisesti kehitetty Nasevan tietokantaan siten, että eri sidosryhmien tietokannoissa olevaa yksilötason tietoa voidaan hyödyntää tuotannon pullonkaulojen tunnistamisessa, tilaongelmien ja kehitystoimien priorisoinneissa mm. terveydenhuoltosuunnitelmaa laadittaessa. Tällaisia tietoja ovat mm. utareterveys, utaretulehdustutkimusanalyysit, herkkyysmääritykset, hedelmällisyystiedot, jalkaterveysasiat, vasikka-kuolleisuus, jne. Yhtenäistämällä raporteja ja kehittämällä eri hakutoimintoja, terveydenhuollon tietoja voidaan analysoida sekä tilatasolla että valtakunnallisesti. Hankkeessa on pyritty edistämään eläinlääkäriä ja muun neuvonnan yhteistyötä tilan parhaaksi. Tilan aiemmat dokumentit, vaikka ne ovat eri tietokannoista, ovat verkkopalveluiden kautta saatavilla vaikka eläinlääkäri ja/tai neuvoja vaihtuisivat.

Pitkän tähtäimen tavoitteena on luoda uusia ja tehokkaita yhteistyön toimintamalleja neuvontaan niin tila- kuin valtakunnan tasolla. Lisäksi tavoitteena on yksinkertaistaa ja tehostaa tiedon saantia neuvonnan avuksi siten että verkkopalveluiden kautta tuotantotarkkailussa mukana olevien tilojen tiedot ovat myös terveydenhuoltoa tekevän eläinlääkäriin käytössä.

1.3.Hankkeen toteutuminen

Hankeaika oli 1.1.2008 -31.12.2009. Hanketta hallinnoi ETT ry yhdessä Nasevan johtoryhmän kanssa. Hankkeen teknisestä toteutuksesta vastaa Maatalouden Laskentakeskus OY (MLOY). Nasevan ProTerveys- osion sisällön tarkemmasta määrittelystä vastasi sitä varten perustetut ProTerveys- työryhmät (maidontuotanto- ja lihantuotanto), joihin oli koottu jäsenet sidosryhmistä. Määrittelytyö saatiin pääosin valmiiksi tammikuussa -09, mutta viimeistely jatkui vuoden 2009 kesään saakka, johtuen kevään 2009 salmonella-epidemiasta, joka satoi ETT:n vähäiset henkilöresurssit.

Työryhmien ehdotukset priorisoitiin ja kesän lopulla arvioitiin suunnittelun ja teknisen toteutuksen aikataulu ja kustannukset. Näyttöjen suunnittelutyö aloitettiin syksyllä 2009 mutta varsinainen toteutus jouduttiin siirtämään 2010 puolelle verkkopalvelun käyttöön liittyvän yhteistyösopimusneuvottelujen takia.

Neuvonnan tietokantoja hallinnoi ja kehityksestä vastaa useampi taho. Teknistä toteutusta ei ole voitu aloittaa ennen kuin ETT ry ja ko. tahot ovat tehneet yhteistyösopimuksen tietojen käytöstä, ylläpidosta, kehityksestä ja kustannuksista. Yhteistyösopimuksen solmimista viivästytti osaltaan jalostuksen ja keinosiemennyksen fuusio sekä se, että ehdotukset piti hyväksyttävä kunkin yhteistyöorganisaation johtoelimissä. Yhteistyösopimusta on hiottu vielä alkuvuosi 2010 ja se tullaan solmimaan virallisesti kesäkuussa. Sopimuksen solmimisen jälkeen teknistä työtä päästään tekemään osio kerrallaan sovitun aikataulun mukaisesti eli vuoden 2010 aikana

2. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli kehittää Nasevaa tuotannollisen terveydenhuollon ja tuotantoneuvonnan apuvälineenä (ProTerveys-osio). Tässä hankkeessa on teknisesti kehitetty Nasevan tietokantaan siten, että eri sidosryhmien tietokannoissa olevaa yksilötason tietoa voidaan hyödyntää tuotannon pullonkaulojen tunnistamisessa, tilaongelmien ja kehitystoimien priorisoinneissa mm. terveydenhuoltosuunnitelmaa laadittaessa. Tällaisia tietoja ovat mm. utareterveys, utaretulehdustutkimusanalyysit, herkkyyismääritykset, hedelmällisyystiedot, jalkaterveysasiat, vasikka-kuolleisuus, jne. Yhtenäistämällä raportteja ja kehittämällä eri hakutoimintoja, terveydenhuollon tietoja voidaan analysoida sekä tilatasolla että valtakunnallisesti. Hankkeessa on pyritty edistämään eläinlääkäriin ja muun neuvonnan yhteistyötä tilan parhaaksi. Tilan aiemmat dokumentit, vaikka ne ovat eri tietokannoista, ovat verkkopalveluiden kautta saatavilla vaikka eläinlääkäri ja/tai neuvoja vaihtuisivat.

Pitkän tähtäimen tavoitteena on luoda uusia ja tehokkaita yhteistyön toimintamalleja neuvontaan niin tila- kuin valtakunnan tasolla. Lisäksi tavoitteena on yksinkertaistaa ja tehostaa tiedon saantia neuvonnan avuksi siten että verkkopalveluiden kautta tuotantotarkkailussa mukana olevien tilojen tiedot ovat myös terveydenhuoltoa tekevän eläinlääkäriin käytössä.

3. Hankkeen toteuttajat ja hankeaika

Hankkeen toteuttajana toimi Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry ja teknisestä toteutuksesta vastasi Maatalouden Laskentakeskus MLOY. Hankeaika oli 1.6.2008-31.12.2009.

4. Hankkeen toimenpiteet

Hanketta hallinnoi ETT ry yhdessä Nasevan johtoryhmän kanssa. Hankkeen teknisestä toteutuksesta vastaa Maatalouden Laskentakeskus Oy (MLOY). Nasevan ProTerveys-osion sisällön tarkemmasta määrittelystä vastasivat sitä varten perustetut ProTerveys-kehitystyöryhmät (maidontuotanto- ja lihantuotanto), joihin oli koottu jäsenet sidosryhmistä. Määrittelytyössä käytettiin Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa työskentelevän eläinlääkäri Kristiina Hakkaraisen sekä ProAgria Kymenlaakson kotieläinagronomi Raija Tammisen asiantuntemusta.

4.1. Hankkeen ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmä koostuu hankkeen rahoittajista, hankkeen asiantuntijoista ja tulosten hyödyntäjistä. Ohjausryhmä koontui hankeaikana 16 kertaa. Ohjausryhmänä on toiminut Nasevan johtoryhmä, jossa ovat seuraavat jäsenet:

Eeva Brofeldt, Valioryhmä (pj.)
Elias Jukola, LSO Foods (vpj)
Kajsa Hakulin MMM/ELO
Vesa Rainio, Evira
Antti Tukeva, Valioryhmä
Tia Lämsä, Ingmannin yhteistyömeijerit
Ari Pummila, Saarioinen (varalla Vesa Hihnala, Snellman)
Tuomas Herva, Atria Nauta

Tom Jungerstam, MTK
Paula Halkosaari, ETT / Naseva

4.2. Hankkeen projektiryhmät

Hankkeessa oli kaksi projektiryhmää jotka kokoontuivat sekä yhdessä että erikseen.

Lypsykarja -kehitystyöryhmän jäsenet: kokoontui 12 kertaa

Kristiina Hakkarainen, HY sihteeri ja esittelijä
Raija Tamminen, ProAgria
Vesa Rainio, Evira
Laura Kulkas, Valio
Aila Rauatmaa, praktikko
Mervi Yli-Hyynilä, ProAgria
Eero Isomaa, MTK
Paula Halkosaari, Naseva

Lihanauta -kehitystyöryhmän jäsenet: kokoontui 8 kertaa

Raija Tamminen, ProAgria sihteeri ja esittelijä
Olli Ruoho, ETT
Tuomas Herva, AtriaNauta
Heidi Härtell, LSO Foods
Heikki Vehkaoja, MTK
Paula Halkosaari, Naseva

4.3. Tuotannolliset uudet osiot ja niihin liittyvät toimet

Uusien raporttien määrittelytyö saatiin pääosin valmiiksi joulukuussa -08. Kristiina Hakkaraisen ja Raija Tamminen työsopimusten päätyttyä jäi suunnitelmien eteenpäin vienti ETT:n vastuulle. Kevään 2009 salmonella-epidemia viivytti hankkeen etenemistä, sillä se satoi ETT:n eläinlääkärit muihin töihin. Hankkeelle haettiin jatkoaikaa, jota myönnettiin vuoden 2009 loppuun.

Kehitystyöryhmät viimeistelivät ja priorisoivat uudet raportit, jotka johtoryhmä hyväksyi. Kesän 2009 lopulla arvioitiin suunnittelun ja teknisen toteutuksen aikataulu ja kustannukset. Hankkeen määrittelyvaiheessa työ jaettiin viiteen osioon: eläinvirtausosio, utareterveysosio, jalkaterveysosio, hedelmällisyysosio sekä verkkopalvelut. (Tarkemmin liitteissä)

Näyttöjen suunnittelutyö aloitettiin syksyllä 2009 mutta varsinainen toteutus jouduttiin siirtämään 2010 puolelle sopimusneuvottelujen takia. Neuvonnan tietokantoja hallinnoi ja kehityksestä vastaa useampi taho (Pro Agria keskusten liitto, Faba jalostus ja Keinosiemennysosuuskunnat sekä Maatalouden Laskentakeskus Oy). Teknistä toteutusta ei ole voitu aloittaa ennen kuin ETT ry ja ko. tahot ovat tehneet yhteistyösopimuksen tietojen käytöstä, ylläpidosta, kehityksestä ja kustannuksista. Yhteistyösopimuksen solmimista viivästytti osaltaan jalostuksen ja keinosiemennyksen fuusio sekä se, että ehdotukset piti hyväksyttävä kunkin yhteistyöorganisaation johtoelimissä. Yhteistyösopimusta on hiottu vielä alkuvuosi 2010 ja se tullaan solmimaan virallisesti

kesäkuussa 2010. Sopimuksen solmimisen jälkeen teknistä työtä päästään tekemään osio kerrallaan sovittuun aikataulun mukaisesti siten, että kaikki osiot valmistuvat vuoden 2010 loppuun mennessä.

Tekninen toteutus (vuonna 2010) aikataulutettiin seuraavasti:

- Tilan eläinvirrat -raportti, jossa mm. kuolleisuuden tunnuslukuja valmistuu 2.7.
- Patogeenitiedoston siirto Valiolta (samalla konvertoidaan myös vanhat tiedot) valmistuu elokuun lopussa.
- ProTerveys - lomakkeelle suunnitellut muutokset:
- Meijeriin myydyin maidon määrä (4 edellistä ja kuluva 12kk) valmistuu 11.9.
- Utareterveys - raportin täydennys jossa kaksi taulukkoa ja kaksi graafia valmistuu 2.10.
- Utaretulehdushoidot-taulukko, jossa hoidot% keskilehmäluvusta ja kaksi graafia valmistuu viimeistään 16.10 (tod.näk. keväällä).
- Utaretulehdusbakteerit - taulukko, jossa lajittelumahdollisuus valmistuu 30.10.
- Hedelmällisyys-taulukko, jossa siemennysvälejä ja niiden % -osuudet valmistuu 27.11.
- ProAgrian Verkkopalvelujen käyttö Nasevasta odottaa sopimuksen valmistumista
 - Sorkkahoitojen yhteenveto tehdään jo Verkkopalvelussa olevan raportin jatkokehityksenä
- Kommenttisivu, johon voi kirjoittaa tuottaja ja hänen valtuuttamansa eläinlääkärit ja neuvojat (tilalla tehdyt toimenpiteet esim. ut-kartoitus).

5. Tulokset , niiden arviointi ja jatkotoimet

Hankkeen tuloksena syntyi yhteisesti hyväksytyt määrittelyt uusista raporteista ja tunnuslukujen laskutavasta. Uusien raporttien sisältö määritettiin sellaisella tarkkuudella, jota myös tekninen toteutus edellyttää.

Suunnitelman mukaan tilan tuotannon ja eläinten terveyden kehittämisen kannalta keskeiset raportit tullaan saamaan Nasevan kautta neuvojen ja tilan terveydenhuoltoeläinlääkäriin käyttöön. Esimerkiksi normaalista kohonnut vasikkakuolleisuus voi olla merkki tilalla olevista ongelmista eläinten hyvinvoinnissa ja hoitokäytännöissä.

Vastaavasti neuvonta ja jalostus saavat tuottajan ja eläinlääkäriin tallentamat hoito-/sairauskoodit ja lääkitystiedot käyttöönsä. Kun tietoa on kertynyt kattavasti, sitä voidaan hyödyntää mm. jalostuseläinten valinnassa.

Projektilla katsotaan olevan merkittävä motivoiva vaikutus terveydenhuollon toteuttamiseen nautatiloilla.

Jatkotoimia tarvitaan: Nasevan käyttäjäryhmien oikeudet päivitetään siten, että tiedot ovat nykyistä laajemmin ProAgrian, meijerien ja teurastamojen neuvonnan käytettävissä. Jotta Nasevaan kertyvää tietoa voidaan hyödyntää, tullaan järjestelmään lisäämään hakutoimintoja, joita käyttämällä on mahdollista tehdä erilaisia hakuja tietojen analysointiin niin yrityskohtaisesti kuin alueellisesti sekä valtakunnan tasolla. Tietoja on mahdollista käyttää myös tutkimustarkoituksiin.

Myös eläinlääkärien ja neuvojen täydennyskoulutus on järjestettävä, jotta uusia osiota osataan hyödyntää tehokkaasti.

6. Viestintäsuunnitelman toteutuminen

Viestinnän painopiste siirtyi yleistiedotuksesta kehityshankkeeseen vuoden 2009 talven aikana.

Viestinnän kohderyhminä olivat maidon- ja naudanlihan tuottajat, meijerien ja teurastamojen hankinnasta ja laatuystä vastaavat, eläinlääkärit sekä neuvojat. Periaatteena tiedotuksessa on avoimuus. Tiedottaminen jatkuu edelleen lehtiartikkeleiden, sähköpostin (mm. tuotantoell.yhdistys, läänineläinlääkärit), Nasevan kotisivujen, pyydettyjen luentojen ja koulutustilaisuuksien sekä niihin liittyvän materiaalin kautta.

1. Artikkeleita ja kirjoituksia on laadittu sekä lehtien omien toimittajien että ETT:n toimesta kohderyhmille tarkoitettuihin julkaisuihin (mm. Maito- ja me, Lihatalous, meijerien tuottajalehdet, sekä ETT:n jäsentiedotteet).
2. Nasevasta tehtiin nelivärinen painettu esite, jota meijerit ja teurastamot jakoivat tuottajilleen. Esitteitä on jaettu myös eläinlääkäreille ja neuvojille. Naseva esitteestä tehtiin myös ruotsinkielinen painos.
3. Nasevan harjoitteluvärsio päivitettiin, käyttöä voi testata ilman käyttäjätunnuksia.
4. Nasevasta luennoitiin eri kohderyhmien tilaisuuksissa (mm. eläinlääkäriopiskelijat, tuotantoeläinlääkäripäivät, läänineläinlääkäreiden järjestämät kell-päivät, maitotilaneuvojien koulutuspäivät sekä meijerien tuottajatilaisuudet eri puolilla maata).
5. Eläinlääkäripäivillä ETT:n osastolla kävijät olivat kiinnostuneita myös kehityshankkeen etenemisestä.

7. Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Hankekustannuksia ei kertynyt hankeaikana budjetoidun mukaisesti, koska hankkeen tekninen toteutus viivästy. ETT:n jäsenmeijerit ja teurastamot rahoittivat hankkeen nasevan jäsenmaksujen kautta.

7.1. Tuloslaskelma 2009

41 Kakkosvaiheen kehitys-hanke 5683

Varsinaisen toiminnan kulut muutos	2009	2008	
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot			
5000 Palkat	-14 159,71	-8 942,99	-5 216,72
5050 Lomapalkkajaksotus	1 774,98	-1 774,98	3 549,96
Palkat ja palkkiot yhteensä	-12 384,73	-10 717,97	-1 666,76
Henkilösivukulut			
Eläkekulut			
5100 TyEL-maksut	-2 722,83	-2 225,17	-497,66
5101 TyEL-työntekijäosuus 4,3 %	608,83	366,70	242,13
Eläkekulut yhteensä	-2 114,00	-1 858,47	-255,53
Muut henkilösivukulut			
5111 Sosiaaliturvamaksu	-260,06	-298,13	38,07
5112 Tapaturmavakuutusmaksu	-78,03	-84,66	6,63
5113 Työttömyysvakuutusmaksu	-102,79	-136,53	33,74
5114 Ryhmähenkivakuutusmaksu	-8,47	-8,57	0,10
5116 Työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksu 0,2 %	28,34	30,44	-2,10
Muut henkilösivukulut yhteensä	-421,01	-497,45	76,44
Henkilöstökulut yhteensä	-14 919,74	-13 073,89	-1 845,85
Varsinaisen toiminnan muut kulut			
Verovapaat kustannusten korvaukset			
6310 Kilometrikorvaukset	-402,75	-8,80	-393,95
6320 Päivärahat, kotimaa	-210,00	-224,00	14,00
Verovapaat korvaukset yhteensä	-612,75	-232,80	-379,95
Muut henkilöstökulut			
6410 Koulutus 22 %	0,00	-669,00	669,00
Muut henkilöstökulut yhteensä	0,00	-669,00	669,00
Matkakulut			
6500 Matkakulut 22 %	-4,92	-21,32	16,40
6510 Matkakulut 8 %	-26,76	-386,62	359,86
6512 Matkakulut 0 %	-18,00	0,00	-18,00
6520 Muut matkakulut 22 %	0,00	-237,60	237,60
6550 Matkakorvaukset 22 %	0,00	-70,05	70,05
6551 Matkakorvaukset 8 %	-16,67	-1 234,57	1 217,90
6555 Matkakorvaukset 0 %	-13,50	-903,22	889,72
Matkakulut yhteensä	-79,85	-2 853,38	2 773,53
Muut kulut			
6715 Kokous- ja neuvottelumenot 22 %	0,00	-251,20	251,20
6720 Messut ja näyttelyt 22 %	0,00	-1 493,61	1 493,61
6735 Sidosryhmäkoulutus 22 %	-137,46	0,00	-137,46
6744 Ostopalvelut 22 %	0,00	-16 342,86	16 342,86
6746 Tuotekehitys MLOY 22 %	-24 978,26	0,00	-24 978,26
6805 Puhelinkulut 22 %	-92,00	-202,50	110,50
6812 Atk-tarvikkeet ja -palvelut 22 %	-158,82	0,00	-158,82
Muut kulut yhteensä	-25 366,54	-18 290,17	-7 076,37
Varsinaisen toiminnan muut kulut yhteensä	-26 059,14	-22 045,35	-4 013,79
Varsinaisen toiminnan kulut yhteensä	-40 978,88	-35 119,24	-5 859,64